

8-2,854 - Storage
P75

Вѣщій.

(Монологъ).

о о о

(Сцена представляе лѣтнюю околицу, съ видами на горы. Подъ немъ дерева сидитъ старецъ, сивый, съ довгою бородою и розсыпнымъ волосомъ на открытой головѣ; чело высоке, лице блѣде, маркантне. По поднятѣю куртины, сидитъ хвилю недвижимо, подперши голову рукою и задивленный въ одну, правую, сторону. Старецъ має на собѣ довгу, поважну одежу. На муравѣ подъ деревомъ лежатъ капелюхъ.)

Замеркло на свѣтѣ... потемнѣло широке небо.

Лишь тамъ, — въ той одной сторонѣ свѣта, где солнце сконало, вижу еще блѣдый слѣдъ ясности погасшого свѣтла... пропавшого щастья! *(По хвили, голоснѣйше).*

На великанскихъ плечахъ горъ спочиваетъ той блѣдый слѣдъ ясности колись-то веселого дня... *(Указуе рукою).*

Горы тамъ дрѣмають, спять; здаесь, що то огромный великанъ — силачъ положився на землю и спить тихонько и грозно... А може то вѣковый кладъ русской горбатой доли... може великанскіи могилы богатырѣвъ и ратникѣвъ, погибшихъ за русску славу въ протягу тысячелѣтій!..

~~(Обпробкинувшись)~~. Що тамъ таке въ глубокôй дали?. Гаа!.. Здаесь менѣ.. привиджуесь менѣ, що тамъ на западѣ двигнулись горы пôдъ полуяснымъ горизонтомъ,.. що дыхнувъ дремучій силачъ, що грудь его пôднеслася!.. О! а теперъ силачъ той зѣвнувъ огнемъ погôдной блискавицѣ. *(По хвили, — вставши)*.

Оо!.. що то?.. Рукавомъ махнувъ великанъ?.. А може то хмара пôднялася... така, якъ рукавъ... Гей, чи хоче пробудитись и встати и въ похôдъ ити сей тамъ страшный силачъ, що будьто задрѣмавъ пôдъ свѣтлыми слѣдами сконавшого сонця?.. Дивлюся... *(прислонюе очи долонею)* дивлюся... и виджу.. а може менѣ привиджуесь сновъ?.. Нѣтъ, таки тамъ справдѣ двигаются якійсь сонній мары... Встають и будьто руки благательно пôднимають... Гааа!.. Що то за привиды?..

Чомусь здаесь менѣ, що нагло встае передôмною цѣла наша минувшôсть... бувальщина и слава минувшихъ вѣкôвъ. *(Задивлюесь)*.

А то що?.. Зновъ щось нового. Тамъ, тамъ на горбатыхъ плечахъ дремучихъ горъ... Тамъ вырастають на верхахъ якійсь замки... якійсь виджу крѣпости на скалахъ... палаты!

Господи, що за чудо!.. Пôзнаю ихъ! Встають зъ челюстей русской земли наши стариннй замки и палаты и города... Гааа!.. Яке величiе!.. яка сила! яка слава! То палаты нашихъ давныхъ вельможъ... то замки воеводъ... то города нашихъ князей!.. Чудне все то пôдъ кровомъ свѣтлой минувшости. И душу радуе... манить, одушевляє! *(По хвили)*.

А тамъ... а тамъ — чи добре виджу?.. Якъ разъ пôдъ яснымъ слѣдомъ вечерного неба блищить щось якъ бы копула... Аа! то церковь. Встае златоверха церковь нашихъ предкôвъ... Така величественна... свята! Чудно... чудно!.. *(Вслюхуесь. По хвили.)* Що то за голосъ?.. Причулося менѣ щось якъ бы голосъ звону... Звонять тамъ гдесь далеко въ тôй дивнôй соннôй башнѣ церковнôй...

(Для ефекту чути за сценою тихий голосъ звонѣвъ. Старецъ вслухуесть розрадовано и потѣмъ говоритъ зновъ сильнымъ трогательнымъ голосомъ:)

Господи! Що дѣсь - вокругъ мене?.. Вертають давній вѣки и столѣтія, що ураганомъ прошумѣли надъ русскою землею... Пѣднимаються изъ розвалинъ всѣ замки и палаты и города, тѣ крѣпости русской силы и славы... Встають храмы божіи и кличуть звонъ — кличуть и манять опустѣлу душу!.. Воскресае передѣмною старина. Чудно! А давній люди?.. Где они?.. Где колишній воеводы, князи?.. Где ратники и борцѣ за честь народа?.. Где богомольцѣ и мученики за вѣру?!

(Задумуесть печально и сѣдае, пѣдперши голову и задивившись на право, ѣтки являєтьсѣ у входа: старый бѣленькій и бѣлый монахъ съ крестомъ въ руцѣ при грудяхъ и въ каптурѣ. Монахъ, постоявши хвильку, пересуваєтьсѣ поволи и тихоничко, якъ тѣнь черезъ сцену и стае въ глубинѣ въ уголъ на право пѣдъ стѣною, якъ статуя недвижимо. Старецъ провожае монаха здивоваными очами, потѣмъ говоритъ оживлено:)

Чого бѣль здавивъ мое сердце! Ото встають... воскресають давній люди. Ото виджу, монаха зъ пропавшихъ временъ... Явився зъ того, замороженного, монастыря тамъ... Приходить, съ крестомъ... стоитъ... (Пѣднимаючись, сильно, съ патосомъ.) Старче праведный! Чого лишаешь свою тиху келію? Чого являєтьсѣ съ крестомъ?... Чи, хочешъ утишити бурю нашихъ часѣвъ, наши страсти, нашу взаимну ненависть, що нынѣ пожирае сынѣвъ одной матери гѣрше ѣтъ огня и меча?!..

(Нѣмо стоить въ глубинѣ бѣлый монахъ, якъ сонъ, якъ привидѣнье, якъ тѣнь. Лишь губы его, здаесть, шепчуть молитву за добро и щастье народа.)

(Въщій сѣдае сновъ и задумуесть, задивившись на лѣво).

Ай.. а тамъ що таке?... Виджу, тамъ въ соннѣй дали открываються ворота княжого замку и выходитъ... поважно выходитъ ры-

царь — панцырный рыцарь давныхъ вѣ-
кѣвъ.

(Зѣ лѣвой стѣе у входа рыцарь въ панцырь и колпаку блескучѣмъ, съ щитомъ и копѣемъ, старый и сивый, но рослый и могучій.)

Чудный... чудный ратникъ, богатырь и хранитель погибшой славы и вѣры!... Пышно блищить его панцырь, шоломъ, копѣе...

(Рыцарь тихонько и поволи, якъ тѣнь пересуваеь черезъ сцену и стѣе зѣ лѣвой стороны монаха, недвижимо, якъ статуа.)

Куда идешь рыцарю?... Чи на бой выбираешься съ врагами ѡтчины?...

(Теперь изъ-за боčnýchъ кулисъ и съ передоу ударяе на сцену сильне червоне бенгальске свѣтло).

Охъ, а то що за диво?... *(Встае).* Чого такъ нагло заяснѣло? Сталось кроваво, страшно... Горить!... Горить небо, горять горы, горить земля! Господи! Въ огни вся руска земля... пламени страстей несутъ повсемѣстно опустошенье, гибель, ганьбу! Гей гасѣтъ пожаръ, — ради Бога, гасѣтъ пожаръ!! *(Звертаючись до монаха).* Чернче, чи видишь що дѣеь?... *(звертаеь до рыцаря).* Ратнику желѣзный! Вокругъ васъ огонь, жаръ... горить!...

Гей, на милость Бога, гасѣтъ пожаръ, бо спалить насъ всѣхъ, бо въ порохъ и попѣль оберне майно народа!...

Чи вертае старина?... Чи зновъ идутъ на Русь полки печенѣгѣвъ, половцѣвъ, татаръ и туркѣвъ съ огнемъ и мечемъ?... Зновъ бѣють о сталевый панцырь нашихъ богатырей?... Штурмуютъ замки, валятъ палаты?...

(Освѣтленье зновъ сильне, кроваве).

Виджу зновъ поломѣнь... гоо... валятся муръ, замки, башты... горять церкви и монастыри. Якъ грозно, якъ страшно!

(Рыцарь клякае передъ монахомъ, сей благословитъ его и супроводжае въ глубину).

(Освѣтленье слабне).

Зчезае монахъ.. зчезае и панцырный богатырь!... Гаа! Зѣ привидѣвъ величавыхъ замкѣвъ, зѣ гордыхъ палатъ и великолѣпныхъ храмѣвъ, лишились тѣлько мизерны розвалины!...

(Съдае знеможенный и опечаленный).

Темно зновъ и тихо.. Тихо?... *(Встае въ весь ростъ и говоритъ сильно, въщю)..* Пожди брате, встане зновъ день и пѣдоймесь зъ всѣхъ горизонтѣвъ новомодна буря.. Пѣйде зновъ по селамъ и городамъ и стане нищити все мечемъ клеветъ и огнемъ ненависти...

(Пѣднявши руки и задивившись въ сторону публики, въ экстазъ).

Пророчимъ духомъ я чую, що прійдутъ ще тяжшій часы, ще сильнѣйша буря, ще страшнѣйшій опустошенья... ѡтъ пожару страстей!

(Трогательно и слабѣющимъ голосомъ, упадаючи поволи на лавочку.)

Но днесъ не маемъ вже охоронныхъ замкѣвъ, ни палатъ, ни богатырей, ни желѣзныхъ полкѣвъ на защиту русской земли... на охорону народной чести!...

Но чи опускати намъ байдужно руки? Чи плакати и сумовати надъ недолею? Нѣ—братья! Нехай шалѣють бурѣ и громы, нехай идуть противъ насъ всѣ адскіи силы — а мы все таки не загинемъ. И встанемъ еще могучій и свободній! Не вернуть наши давній богатыри, герои въ желѣзныхъ панцыряхъ, но для защиты русской славы станутъ до бою герои въ бѣдныхъ хлопскихъ сѣракахъ—и за ними буде побѣда. Гей богатыри — будѣтся! Вставайте! Хоть ваша грудь вскрыта лишь простою, полотняною сѣрачиною, но она сильна, тверда, русская грудь! На ней покрушатъ свои копія вороги —и вамъ еще засвѣтитъ солнце свободы и воли!

(Куртина паде поволи)

Конюхѣвъ 20. лютого 1911.

Недольвъ.

Часомъ у снѣ...

Часомъ у снѣ побачу
Дитинныхъ лѣтъ весну
И зъ радости я плачу,
Та — що менѣ зô сну?

. . . . .
Часомъ, якъ сонній крыла
Въ весняный чудный часъ
Тихонька пôчка, мила,
Розкине геть — вкругъ насъ,
Я чуднй думы спую;
Чомусь серденько бьесь,
Я мовъ бы виджу, чую,
Що й—я молодшій днесь!
Часомъ, лѣтновъ порою,
Якъ бôлый — ясный день.
Иду я въ лѣсъ съ юрбою.
Тамъ ôвиць — дзень-дзелень.
А птички тамъ спѣвають,
А мушочки бренятъ,
А цвѣточки плѣняють,
Мотыльочки летятъ...
Часомъ, я виджу въ поли,
Якъ женць жито жнуть,
Якъ вечеромъ поволи
Съ пѣсонькою идуть
Въ село... Часомъ, раненько
Въ недѣлю грае дзвôнъ,
При хатцѣ такъ чистенько,

А люди йдуть поклѣнѣть
Отдати Богу въ церковь.

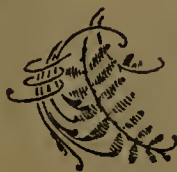
. . . . .
Тогда молюсь и я...
Молюсь, бо вже сумеркомъ,
Вкрылись мои лѣта!

Часомъ тебе, о мила,
Встрѣчаю я у снѣ...
Вспѣмну, якъ ты любила,
И такъ солодко мнѣ...
Здаєсь, съ тобовъ, зѣрничко,
Иду въ щасливый путь —
Свое ты яснѣ личко
Кладешь менѣ на грудь...

. . . . .
Часомъ у снѣ я бачу,
Щасливыхъ лѣтъ весну
И зъ радости я плачу...
Та — що менѣ зѣ сну?

Львѣвъ 1 марта 1911.

Гр. Ганулякъ.

Публикаціи не рѣдко
Я въ газетахъ пробѣгалъ:
Тамъ потеряна браслетка,
Тамъ любимый моєсь сбѣжалъ.
Самому мнѣ не пора-ли
Публикацій сдѣлать рядъ:
У меня вы сердце взяли —
Дайте-жъ мнѣ его назадъ!..

Сорокалѣтній дэнди.

Гойна

спѣвае куплѣты.

(На арію : „Dziś bal u Bombacha“).

Ци вы мене знали?
Я Гойна Гедале.
То такъ — то я нибы сѣи зву,
Я маю корчмонька,
А тамъ горѣлонька,
И рѣжнѣи меціи — ажъ ну.
Кто хоче, у мене,
Тепле чи студене,

Дѣстане за гроши сейчасъ,
 Чи въ день то, чи въ ночи,
 Дѣстане що хоче,
 Бо юйна... все гречный для васъ...

Гопъ! я смѣюсь зъ кажде гой,
 Гопъ! гопъ! — таки а зой!
 Хоть на око — я добрый жидъ,
 Але гоя — дру якъ слѣдъ!

Мѡй Суре ѡтъ рана,
 Хоть еще заспана,
 Торгуе, шинкуе — все рухъ.
 А я помагаю,
 До ней сѣи всмѣхаю,
 Бо я собѣ, видите, — зухъ!

Мѡй корчма набита,
 Бо фѣйнъ оковита
 Всѣ гои зѡ смакомъ все пьютъ.
 Иваны та Грицѣ
 Тай ихъ молодежи...
 Потѡмъ... то сѣи навѣтъ побьютъ.

Гопъ! я смѣюсь зъ кажде гой,
 Гопъ! гопъ! — таки а зой!
 Хоть на око — я добрый жидъ,
 Але гоя — дру якъ слѣдъ!

Правда, сѣи завзяли,
 (Бодай не дѡждали!)
 Деякѣ зъ тыхъ гоѣвъ на насъ.
 Хотятъ шинковати
 И бронфъ продавати,
 Бодай ихъ забравъ вже той фрасъ.

Но я сѣи не журю,
 Куба си закурю,
 Бо гой ще купцемъ не буде.
 Оно збанкротуе,
 Бо кепско торгуе,
 Бо де му до того, де, де!

Гопъ! я смѣюсь зъ кажде гой,
 Гопъ! гопъ! — таки а зой!
 Хоть на око — я добрый жидъ,
 Але гоя — дру якъ слѣдъ!

Гр. Ганулякъ.

Перехитрила.

Монологъ.

(На сцену вбѣгаетъ съ великимъ смѣхомъ селянинъ, съ червонымъ носомъ и довгий часъ смѣется): А то дурна баба! Ха! ха! ха! Алемъ ю оцыганивъ! Отдала менѣ мою повну фляшочку горѣвки и еще шустку дала, абымъ пошовъ нынѣ до читальни! А то дурна баба! ха! ха! ха! Та то нибы кажутъ, що у бабы довге волосье а короткій розумъ! Алемъ ю ажъ нынѣ взявъ! — Що, що? Пытаетесь, якъ то було? Чекайте, заразъ я то вамъ росповѣмъ, але напередъ мушу собѣ трохи потягнути. *(Вытягаетъ фляшочку и зновъ смѣется):* А то дурна баба! А томъ ю нынѣ взявъ! — Але не буду еще пити, бо забувъ бы я вамъ сказати, якъ то все було. *(Ховаетъ фляшку до кишени).* Знаете такъ то було... Скажу вамъ цѣлу правду, але прошу васъ дуже не смѣйтеся, бо направду, що то цѣлкомъ не до смѣху! *(теперь говоритъ сумно)*

...Вчера... такъ, вчера, пополудни, сиджу я въ хатѣ и дивлюся черезъ окно на Божій свѣтъ... Вижу нашій хлопскій, низкій хаты, засыпаній снѣгомъ. Всюда тихо, а такъ якось сумно, що ажъ за сердце мене стиснуло... А тамъ подальше, на горбочку, бѣлѣлася наша корчмонька и ажъ тягне мене до себе... Дивлячись на ню, слезы зайшли менѣ до очей и заслонили собою все, все.. Пригадавъ я собѣ, якъ то, не такъ еще давно, за моеи небѣженьки першой жены, гу-

лявъ я въ корчмоньцѣ, бувъ веселымъ и гроши були, а теперъ, при тѣй другѣй женѣ такъ менѣ якось тяжко, дуже тяжко. (плаче) Ой не було то, якъ моя перша жѣнка! При ней бувъ я вѣльний, якъ той пташокъ! И ддятого, здаеся, померла, бо то всегда такъ буває, що добре, то скоро вмирає, а що зле, лишаєся на свѣтѣ... Я также незадовго, помру... Взявъ я собѣ другу, але та дурна, не пускає мене нигде, тѣлько гонить мене до читальни! Бодай тебе, дурна бабо! По що я маю ити до читальни, чи хотѣ вѣю читати?

Отже, якъ менѣ такъ дурно якось зробилося, кажу я до моеи Катарины: Катарино, знаєшь, пѣду я троха до читальни, може буде тамъ щось цѣкавого и для мене. Она, чуючи то, подивилась на мене, знаєте такъ якось весело, тай каже: Добре, добре, иди Гаврилку! И пѣшовъ я... Мыслите може до читальни? Але где тамъ! Щобъ я тамъ робивъ? Пѣшовъ я до Мендля, до его корчмы, бо тамъ мене тягнуло... Але бѣда, думаю собѣ черезъ дорогу, бо грейцара нема при души. Но, але най буде що хоче, пѣду хотѣ понюхаю зъ далека того милого корчемного запаху. Прійшовъ я тамъ, сѣвѣ собѣ на лавцѣ коло ѡкна и зновъ засумовався. Черезъ ѡкно увидѣвъ я кресты на цвинтари и якъ разъ той крестъ, пѣдъ котрымъ лежить моя небѣженька перша жѣнка... Ой! знаєте, такъ мене за сердце стиснуло, що не мѡгъ выдержати и знаєте, крикнувъ я голосно: Мендель, дай менѣ фляшочку! Що? чи давъ? Давъ, такъ есть давъ, бо знає, що я ему ѡтдамъ за ню гроши. Сидѣвъ я тамъ зо двѣ години, а потѡмъ, идучи до себе, взявъ собѣ другу флящину, на завтра. Прійшовъ я до хаты, а жѣнка мене въ каркъ: Где ты бувъ? А я кажу: Въ читальни! А она зновъ другій разъ въ каркъ, тай въ крикъ: Ты пѣяку, ты мочимордо якійсь, ты бувъ въ читальни?! Сказавши то, начала менѣ по кишени шукати, найшла горѣвку, и що кажете, ѡтобрала менѣ. А то безъ совѣсти баба, абы ю нужда взяла! Взяла менѣ горѣвку и щожъ я завтра пити буду? Але ни-

чого не говорю, бо то я, знаете, всегда ба-
бѣ уступаю, и пѣшовъ спати. Але, мыслите,
що мѣгъ я заснути? Где тамъ! Цѣлу нѣчъ
снилась менѣ тая фляшочка, цѣлу нѣчъ мы-
слывъ я надъ тымъ, якъ бы то, ту фляшоч-
ку назадъ дѣстати. Вставъ я рано сумный,
жѣнка зла, не хоче на мене и дивитись.
Ходжу сумный изъ кута въ кукъ, думаючи,
чимъ бы я мѣгъ прислужитись Катаринѣ,
щобы менѣ горѣвку ѡтдала. Ажъ наконецъ
она каже до мене: Гаврило, иди нарубай па-
тыкѣвъ, бо зимно въ хатѣ! А я кажу: Не
пѣду, ѡтдай горѣвку, то пѣду. А она каже:
Дамъ тобѣ тогда, якъ нарубаешь патыкѣвъ
на цѣлый тыждень и якъ пѣдешъ нынѣ до
читальни. Якъ я то учувъ, кажу: Але добре,
добре, моя золота Катарино, нарубаю тобѣ
и на цѣлый мѣсяць! И пѣшовъ я рубати,
але якъ я рубавъ, то знаете, страхъ! Все
горѣло менѣ въ моихъ рукахъ. Нарубавъ
стѣлько, що выстане на два мѣсяць! Зо-
прѣвъ я, то правда, але нарубавъ дровъ на
довгій часъ. А все то, знаете, для святой
горѣвки... те... хтѣвъ я сказати для святои
згоды! Поскладавъ я патыки, пѣшовъ до
Катарины, и она, знаете, ѡтдала менѣ ту
фляшочку и каже: На, маешь твою горѣв-
ку, а увидѣвши, щоятакъ зопрѣвъ, каже:
Иди теперъ троха до читальни, послухай
тамъ щось доброго, а за то, що ты такъ
змучився, маешь еще шустку. И дала менѣ
шустку, я сховавъ ю въ кишеню и, знаете,
иду теперъ нибы то до читальни! Ха! ха!
ха! А то вамъ дурна баба! Пѣду до Мен-
для! Маю прецѣнь шустку! (*Вытягае фля-
шочку*) А теперъ, ходи моя потѣхо, наплюся
тебе! (*Выхиляе фляшку, начинае пити, но сей-
часъ плюе и кидае фляшку на змлю*) Бодай
тобѣ, а гій, чортъ якійсь! Та то вода! Чи
тебе нещастье пѣрвало! Чекай ты небого,
то ты менѣ воды налила! Но, добре, що
хоть шустку маю. Иду до Мендля! (*Вытя-
гае и дивится на грѣшнѣ*) Дивѣтъ людоньки!
Скаранье боже! Та то грейцаръ! А то вамъ
баба! Най ю чортъ возьме!

Ив. Болкомъ.